

Ispit savjesti (poticaj za dobru, ispovijed)

ZADNJA ISPOVIJED: Zataja ili zaborav kojeg teškog grijeha? Ispravljeno zlo počinjeno bližnjemu? Ispovijed iz običaja, bez obraćenja, kajanja, odricanja od svakoga pa i najmanjega grijeha, bez potpunog opredjeljenja za Krista i Život u njegovoj ljubavi i milosti? Izvršena pokora?

1. Praznovjerje, okultizam i magija (idolopoklonstvo /je li mi Bog na prvom mjestu u životu ili imam neke druge 'bogove': novac, materijalno bogatstvo, karijera, ugled, vlast, čast, tijelo i tjelesnost, odjeća i vanjski izgled, športaši i sl., kompjuter, internet, automobil.../; tumačenje snova-znakova-brojeva, vjerovanje zvijezdama /astrologija/-horoskop, gatanje u šalicu-dlan /hiromantija/-karte /osobito tarot karte/-kristale, pomoću vode-vatre...; mentalna kontrola /hipnoza/; spiritizam /aktivno sudjelovanje ili samo pasivno prisustvovanje seansama/; bavljenje magijskim praksama /bilo crnom bilo 'bijelom' magijom/: utjecanje nadriiscjeliteljima, bioenergetičarima, radioestezistima, kiropraktičarima, vidovnjacima, čarobnjacima, vračarima i drugim osobama koje se bave i prakticiraju okultizam ili magiju /bacaju ili 'skidaju' uroke.../ - koliko puta?; crtanje, nošenje ili držanje /postavljanje/ praznovjernih predmeta (**talisman** = 'donosi' sreću, uspjeh; **amulet** = 'štiti' od nesreće, zla, bolesti...; **hamajlija** = čarobni zapis, uročice; 'donosi' sreću, uspjeh /potkove, likovi poganskih božanstava, zodiakalni znakovi, djeteline sa četiri lista, slonići, privjesci od koralja, kljova, crnih ručica.../ ili okultnih znakova ili simbola /pentagram, heksagram, Neronov križ, '666', izokrenuti križ/; čitanje praznovjernih magijsko-okultnih knjiga i časopisa) - Kult Sotone (sotonizam). - **Vjera: zataja, stid, sumnje, površnost - Protuvjerska društva, sekte, nekršćanski pokreti i prakse: članstvo, podupiranje ili biti istomišljenik** (masoni /slobodnozidarske lože/, tečajevi transcendentalne meditacije, zen-meditacije, joge, reikia, metode za samoostvarenje...; sotonske sekte, New Age, Hari-krišna, Sai Baba i slični istočnjački pokreti, Jehovini svjedoci, mormoni...) - **Potpuno napuštanje vjerske prakse, kršćanskog života - Mržnja, ravnodušnost** (mlakost), **iskušavanje, mrmljanje...** protiv Boga - **Napad i pogrđivanje crkvenih službenika, nauke Crkve** (o sakramentima, seksualnosti, kontracepciji-pobačaju, rastavi, drogi, eutanaziji, kloniranju, istospolnim 'brakovima'... ili podržavanje takvih stavova) - **Molitva - Oholost - Očaj - Zavjet - Svetogrđe** (primanje sakramenata u stanju smrtnoga grijeha - otkada?; /npr.: svetogrđna Ispovijed - tko svjesno, svojom voljom zataji ili sakrije neki teški grijeh ili ga samo djelomično prizna, ili ga priznaje ali se ne kaje ili pak ima namjeru i dalje griješiti; svetogrđna Pričest - tko se pričješćuje u stanju smrtnoga grijeha ili ne vjeruje u istinitost Kristove otajstvene prisutnosti u Euharistiji/).

2. Psovka - hula (strašnija od ikogjeg drugog grijeha; u Ispovijedi se ne smiju ponavljati psovke /to je novi grijeh, i to u Sakramentu!/ i ne ih imenovati, nego treba reći da li su **velike ili male**; **velike**: pogrđivanje Boga, Majke Božje, Crkve, svetaca i svetih stvari /treba navesti broj ili učestalost /dnevno, tjedno, mjesečno ili sveukupno/; **ponavljanje** tuđih psovki; psovka **pred djecom** = sablazan - koliko puta?); **šutjeti** na tuđu tešku psovku - **Spominjanje Božjeg Imena uzalud, bez poštovanja, iz navike, kao poštapalicu** - **Zakletva ili prisega** (imenom Božjim? -lažna /koliko puta?/-uzalud?) - **Proklinjanje drugih** (Imenom Božjim ili bilo koje vrste - koliko puta?; iz loše 'navike' ili 'šale').

3. Nepoštivanje Dana Gospodnjeg: nedolazak na Sv. Misu u nedjelje i druge zapovijedane blagdane (= **teški grijeh** /ne zaboravi broj!;/; zapovijedani blagdani: Božić, Tijelovo, Vel. Gospa, Svi Sveti i sve nedjelje; nijedna Misa u tjednu ne može zamijeniti nedjeljnu Sv. Misu; ako ne idem redovito, već samo kad 'imam vremena', znači li to da imam neke druge 'bogove': zaradu, posao, hobi, vikendicu, društvo, utakmicu; zanemarivanje Sv. Mise za vrijeme praznika, godišnjih odmora, zbog gostiju...?); **teški poslovi u Dan Gospodnji** (koliko puta?), naređivanje ili obavljanje onih poslova koje inače svakodnevno radim (bez neke velike potrebe ili nužde ljubavi); **Ponašanje u crkvi, kašnjenje** na Sv. Misu (tko dođe iza Prikazanja ili ode prije Prčesti, nije ispunio svoju vjersku dužnost = teški grijeh!; tko dođe iza Čitanjâ - ne na Sv. Pričest!); rastresenost i nedovoljna pažnja na Sv. Misi; dolazak u crkvu neprikladno odjeven; ostajanje izvan ili oko crkve za vrijeme Mise, pušenje i pričanje... - **Godišnja Ispovijed i uskrсна Pričest - Post** (Čista Srijeda i Veliki Petak: od navršene 18. do započete 60. god. života) - **Nemrs** (u sve petke: od navršene 14. god. do kraja života; izvan Korizme, može se zamijeniti karitativnim djelima, drugim odricanjem /od pića, pušenja, zabave.../ ili vježbama pobožnosti

/molitva, čitanje Sv. Pisma.../) - Obdržavanje **euharistijskog posta** (*jedan sat prije Pričesti ne jesti tvrde hrane /niti žvakati žvakaću gumu!/ i ne piti ništa osim prirodne vode ili lijeka - izuzetak su osobe poodmakle dobi i bolesnici*).

4. Djeca: Neposluh i nepoštivanje roditelja, starijih i odgojitelja, **vrijeđanje, prijezir, nezahvalnost i grubost - Odnos prema braći** (*bratska ljubav*). - **Zaposleni**: uskrata materijalne **pomoći** roditeljima. - **Roditelji**: kršćanski odgoj djece (zajednička molitva; odgađanje krštenja; **briga** da djeca obavljaju kršćanske dužnosti /Sv. Misa, sakramenti, pouke u vjeri/, da ne idu u zlo društvo, ne izgovaraju nepristojne riječi, ne psuju, čedno se odijevaju; **nadzor** nad slobodnim vremenom djece /dopuštanje neumjerenih zabava, prate li što im djeca čitaju i gdje sve zalaze.../; **razgovor; dobar primjer** /*sablazan?*/) - **Podržavanje ili odobrenje zajedničkog stanovanja i života bez vjenčanja** svog djeteta - **Grub ili popustljiv odgoj** (nepravedno ili u srditosti bez mjere kažnjavanje ili prevelika blagost kad pogriješe) - **Briga** za materijalne i duhovne **potrebe djece** - **Pretjerano izbjivanje i zapostavljanje obitelji** (zbog posla ili hodanja po kafićima i drugdje...) - **Svađe** u obitelji, **grubost i progón** ukućana.

- **SVI: Napuštanje** roditelja i starijih osoba u starosti i bolesti, samoći ili neimaštini. **Neopravdano slanje u staračke domove**.

5. Ubojstvo (djelom /grieh koji u nebo vapi za osvetom, *Post 4,10/*; mislima, riječima, osobito **mržnjom** /*usp. 1 Iv 3,15/ ili po sablazni* /= 'duhovno ubojstvo' - *lošim primjerom, stavom, riječima ili propustom navesti drugoga na grieh: psovku, blud, krađu...- koliko puta?*/ - **Izlaganje** svog ili tuđeg života bez potrebe **pogibelji ili smrtnoj opasnosti; uskrata pomoći** nekome u opasnosti ili potrebi. - **Tučnjava** - **Ozljede** - **Vožnja** (autom, motorom, biciklom: nerazborita smionost i kršenje propisa, pod utjecajem alkohola; *pješaci*: nepoštivanje prometnih znakova) - **Svađa i svadljivost** - **Nasilje** - **Grubost, nepopustljivost** - **Prkos** - **Srdžba** (na osobu, događaj...; *bijes*) - **Izrugivanje, prezir i ponišavanje** drugih - **Ljubomora** - **Uvreda** - **Prijetnja** - **Ucjena** - **željeti drugima smrt ili razna zla** (kao i samom sebi: **pokušaj ili misli na samoubojstvo**) - **Odbijanje ili odugovlačenje pomirenja** (opraštanje samo ustima, a ne i srcem- uvijek-lako-kako meni oprašta Otac nebeski; nečinjenje 'prvog koraka' pri pomirenju, podržavanje stare mržnje, *svađe* ili neprijateljstva; **zloba, osveta**; odlazak na počinak, molitvu prije pomirenja ili na Sv. Pričest /!/ svojevoljno nepomiren) - **Škrtost** - **Samosažaljenje** - **Nanošenje štete vlastitom ili tuđem zdravlju** (pretjerano pušenje, tabletomanija; **neumjerenost u jelu** /*proždrljivost/* i **piću** /*opijanje-koliko puta?*, izbjegavanje liječenja od alkoholizma.../; **droga** /*proizvodnja, uporaba /sâm ili s drugima?*/, prodaja - *koliko puta?*/) - Pretjerano **gledanje TV**- 'surfanje' po internetu i sl. - **Lijenost** (neuredna težnja za počinkom, npr. nerad, nesamostalnost u izrađivanju svojih zadataka; zlo/uporaba vremena, snage i sposobnosti /*talenata/* koje imam od Boga, nerazvijanje plemenitosti i drugih naravnih darova; propuštanje dužnosti /*bespotrebno izostajanje iz škole, sa fakulteta ili posla/*; *nemar /u radu, liječenju.../*) - **Odnos prema prirodi i okolišu** (očuvanje; bacanjem otpada ugrožavao nečije zdravlje i čovjekov okoliš) - **Neumjereni nacionalizam**; podržavanje predrasuda u pogledu stranaca. - **Pripadnost stranci čija se programska načela protive kršćanskom moralu, osnovnim pravima osobe ili nauku Evandjelja** (koja npr. podržava eutanaziju, legalizaciju droge, pobačaj i kontraceptivna sredstva, istospolne brakove, nepoticanje demografske i socijalne politike... - *otkada?*). - **Stav prema neprijateljima** (nespremnost na činjenje dobra onima koji me mrze, molitvu za one koji me progone, kleveću i zlostavljaju, ne-blagoslivljanje onih koji me proklinju, ne-pozdravljanje /*usp. Lk 6,27s., Mt 5,44/*; življenje s nekim u **trajnoj svađi i neprijateljstvu**) - **Pobačaj** (*broj?*; *jednaki grieh kod pobačaja imaju i muškarac i žena; izvršio, sudjelovao, nagovarao, pomagao, savjetovao, šutio ili dopustio taj čin* = ako je pobačaj izvršen, katolik upada u *unaprijed izrečenu kaznu izopćenja*); **pilula 2. dana i spirala = abortivna sredstva** (*koliko dugo?*; /*pobačaji po spirali - prosječno nekoliko puta godišnje!*/); **drugi kemijski preparati, intrauterinski uređaji i cjepiva**, koja djeluju ustvari kao pobačajni u najranijem stadiju razvoja života novoga ljudskog bića (**SA SVIM ABORTIVNIM SREDSTVIMA MORA SE PREKINUTI, a spiralu odstraniti - PRIJE ISPOVIJEDI, jer inače ne možeš odlučiti da 'nećeš više griješiti!**) - **Izvršenje ili sudjelovanje** (činom ili propustom) **kod sterilizacije, umjetne oplodnje, eutanazije, ubojstva i samoubojstva** (*medicinsko osoblje*: propisivanje ili prodaja takvih farmakoloških sredstava) - '**Tuđi grijesi**' (svojevoljno biti uzrokom tuđih grijeha): *savjetovati, zapovijedati, šutjeti, privoljeti, nagovarati, hvaliti, pomagati, braniti...* - **Nepozivanje ili prekasno pozivanje svećenika** bolesniku ili umirućem.

6. i 9. Bludnost (*neuredna težnja za spolnim užicima*): svojevoljne i svjesne **besramne i bludne misli, riječi i djela**: požudni **pogledi** (*preljub u srcu; usp. Mt 5,27-28*), besramni **razgovori, maštanja, šale i vicevi, pjesme, gledanja,**

dodiri; nagovaranje ili prisiljavanje drugoga na nečistoću (*napastovanje, zavođenje...; silovanje, čitanje ili gledanje* (u kazalištu, na filmu, ilustracijama, internetu, kupalištu...) čega nepristojnog /voajerizam/; **čitanje, gledanje ili raspačavanje** (širenje) **nepristojnih i pornografskih filmova i kazeta, knjiga i časopisa** koji obezvređuju i ponišavaju seksualnost (*koliko puta, broj osoba?*); "**filmski**" **poljupci** prije braka, *sablažnjivo* ljubakanje na javnim mjestima; **preslobodno ponašanje** prema drugoj osobi...; **izbjegavanje bliže grješne prigode** koja može biti prigoda za uvredu Boga u teškoj stvari, u kojoj redovito padam u teški grijeh (plesovi s pretjeranim kontaktima, raskalašena zabava ..., besramne igre; odlazak s nečistom namjerom na sumnjivo mjesto /npr. night-club/, saunu, na kupalište, masažu...; nudistička plaža; zla knjiga, časopis, društvo...); **samozadovoljavanje** (*masturbacija - koliko puta? - čin koji je u sebi i teško neuredan; teški grijeh protiv čistoće - KKC 2396*); **nastranosti** (istospolni odnosi, sadomazohistički pristup seksualnosti, analni, grupni odnosi i dr. - *koliko puta?*); spolno **iskorištavanje djece ili mladih** (*pedofilija...; zavođenje? - koliko puta?*); **obuzetost seksom; manjak stidljivosti** (nedolično odijevanje /razgolićenost/ i ponašanje; u sebi je zlo, a za druge grješna prigoda /*tuđi grijesi!*...); neispovjedene besramne dječje 'igre'...

- **Oženjene i udete osobe** (za planiranje obitelji dopuštena je samo **metoda plodnih i neplodnih dana** koja je i najzdravija i najbolje izgrađuje bračnu ljubav): **izbjegavanje potomstva** (strah od djece, ograničenje u bračnom životu jedino u neplodne dane *bez dovoljna razloga*); **čuvanje od začeca na nedopušten način** (bilo kakvim **kemijskim ili mehaničkim sredstvom** /stalno ili prigodice/: **prezervativ, tableta, prekid odnosa** /= *bračna onanija - Post 38,9-10/ - koliko puta?*) (**SA SVIM OVIM KONTRACEPTIVNIM SREDSTVIMA MORA SE PREKINUTI PRIJE ISPOVIJEDI!**); izravna **sterilizacija, inseminacija i umjetna oplodnja - Zlouporeba bračnih dužnosti** (*sebično zadovoljenje pohote, bez darivanja u ljubavi i prenošenja života; i spolni čini između bračnih drugova su nemoralni, ako nisu izraz njihove međusobne ljubavi!*) - **Nastranosti u bračnom životu - Preljub** (*s oženjenom ili slobodnom osobom?*; za novac /*prostitucija/ ili interes - koliko puta?*) - **Izvanbračne veze**; biti previše prislan i previše se viđati s tuđim ženidbenim drugom - **Rastava** (*u srcu ili sudska?*; *civilno rastavljeni i ponovno vjenčani nalaze se u stanju javnog i trajnog preljuba /čini objektivno preljubnički i po Evanđelju izričito zabranjeni: Mt 5,32; Mk 10,11-12; Lk 16,18/ i ispovjednik, ako ne želi biti sukrivac, dužan im je uskratiti odriješnje*) - **življenje u nesakramentalnom braku** (tzv. "*slobodna veza*", brak "*na pokus*", samo *civilno vjenčanje i sl*; *kršćanski vjernici tako se sami isključuju iz crkvenog zajedništva i ne mogu dobiti odriješnje dok su u takvoj situaciji, osim u smrtnoj opasnosti*) - **Rodoskvrnuće**; nečuvanje intimnosti bračnog čina (pred djecom = *sablazan*).

- **Zaručnici i slobodni: Prekomjerna senzualna nježnost - Seksualni odnosi prije braka (blud: spolni čin slobodnog muškarca i slobodne žene - koliko puta?) - Zajedničko stanovanje i život bez vjenčanja** (*otkada?*; za odriješnje, mora se prekinuti sa tim stanjem) - **Dijete začeto u grijehu** (*izvan sakramentalnog braka*).

7. i 10. Krađa (*ukradeno smo dužni vratiti ako možemo ili sličnu vrijednost dati za siromašne; i male krađe učinjene u nizu mogu postati teški grijeh ako se time počini velika šteta; krađa iz crkve ujedno je i svetogrđe*); **uzimanje nečega što nije moje** (npr. stvari s javnih mjesta, privatna uporaba društvenih dobara nekog poduzeća; 'intelektualna krađa' /*kićenje tuđim perjem*', nepoštivanje autorskih prava, nedopuštena krađa s interneta i sl.); ukradeno primio, nađeno pridržao; **nevratanje duga i stvari, - Lakomost** (*neuredna čežnja za posjedovanjem i bogaćenjem*): **materijalizam, obuzetost novcem i stjecanjem materijalnih dobara; otimanje, pohlepa** (gramzljivost); nepravedne **plaće**, odgađanje isplate; izrabljivanje; **prijevara** (pri kupnji, mjeri, prodaji...; *velika?*); **laka i nepoštena zarada** (npr. nelegalnom djelatnošću, povisivanjem cijene špekulirajući neznanjem ili nevoljom drugoga; *u velikom iznosu?*); **utaja** (varanje u prijavi porezne osnovice, plaćanju dugova, uskraćivanje dužnih doprinosa...; *u velikom iznosu?*), **hazardne igre** (kockanje za novac i bilo koje vrste, igre na sreću s mogućim velikim gubitkom = stranputica materijalizma, parazitstva i nerada); **pronevjera** (*u kojem iznosu?*); **krivotvorenje** (spisa, čekova, računa... *u kojem iznosu?*) - **Rasipništvo - Uništavanje javne imovine - Podmićivanje i primanje mita - Šteta** (*velika?*; *popravio?*) - **Tvrdoća srca** na tuđe nevolje (ljubav prema siromasima, djela milosrđa) - **Nesavjesnost u poslu i dužnostima** (loše obavljani radovi...) - **Veseliti se tuđoj nesreći** (zluradost) - **Zavist**; natjecanje s drugima u stjecanju materijalnih dobara - **Nedovoljno cijenjenje truda i napora drugih** - Švercanje u tramvaju i autobusu (*ako imamo mogućnost platiti kartu*). - Pozajmljivanje samo onima od kojih se nadam dobiti (da mi se jednako vrati; *usp. Lk 6,34-35*) - Trošenje za životinje svote koje bi morale olakšavati ljudske nevolje, davanje životinjama osjećaja koji se duguju samo osobama.

8. Laž (neistina ili nepravovremeno izrečena istina); dovođenje drugoga u zabludu - **Laskanje** (= prijevara u riječima; **neiskrenost, dvoličnost**), **ulagivanje i dopadljivost** (osobito: ako drugoga utvrđuju u zloći djela i opakosti ponašanja) - **Hvalisanje - Lažno svjedočanstvo** - Nepravedno i nerazložno **optuživanje, sumnjičenje i osuđivanje drugih** - **Ogovaranje** (loš govor o drugima, iznošenje i prepričavanje tuđih istinitih pogrešaka) - **Kleveta osoba ili ustanova** (ako pritom zlurado nešto dodajemo ili izmišljamo /ocrnjujemo/ - može biti i teški grijeh; **opoziv klevete, popravljjanje štete** time nanesene tuđem dobrom glasu ili imetku); rado **slušanje klevete** ili **poticanje** klevete svojom znatiželjom; ne stati u obranu nevinoga, nepravedno napadnutog... - Klonjenje posebnog i nezdravog prijateljstva - **Poruga** (ironija) - **Kritizerstvo** - Lažna obećanja; vjernost obećanjima i ugovorima - Griješni kompromisi - Stidjeti se svjedočanstva za Gospodina (djelom i riječju) - Iz straha, dvoličnosti ili ljudskog obzira postupati protivno vlastitoj savjesti - Nečinjenje dobrih djela (molitve, milostinje, posta...) u skrovitosti i svojih dužnosti s dobrom nakanom (već iz ljudskog obzira, radi pohvale, da ljudi vide...).

Nema nikakva grijeha **bilo kako teškoga**, da ga Crkva ne bi mogla oprostiti (KKC 977).

- Ako nema iskrenog **priznanja, kajanja i odluke** da više nećemo griješiti, kao i ako svojevolumno **zatajimo** neki teški grijeh, Ispovijed **nije valjana** i ne opraštaju nam se grijesi; tako činimo još i novi grijeh, tj. **svetogrđno** se ispovijedamo i primamo bez prave nakane Kristove svetinje - Sakramente.

- **Što je po moralnoj prosudbi 'teški grijeh'?** Za teški grijeh traže se *tri* uvjeta: *teška stvar* (čin je po sebi teška povreda Božjega zakona /Božje i crkvene zapovijedi, Zapovijedi ljubavi.../); jasna, puna *svijest* o važnosti stvari (znanje da je neki čin grješan, da je zlo, da se protivi Božjem zakonu); konačno, i slobodna *volja* u odluci (dostatni stupanj slobode, potpuni pristanak, osobni izbor zla). Dakle: **teška stvar, znam i hoću (zajedno)**. Ako posve ili bitnim dijelom nedostaje jedan od ta tri elementa, nema smrtnoga grijeha, već se može raditi samo o *lakom* grijehu (npr. *potpuno nesvojevoljna ili nesvjesna nečista misao nije* grijeh /u potpunom *snu* ne može se sagriješiti/; nisu li te stvari *sasvim svojevolumne i svjesne* /npr. u *polusnu, u naglosti*/, tada su one *laki* grijeh/). **Sáma napast** (ako nije isprovocirana) **nikada nije grijeh** (biti napastovan - nije grijeh; i Isus u pustinji bio je napastovan; *usp. Mt 4,1-11*; grijeh počinje *pristankom*). **Dužni smo ispovjediti svaki pojedini smrtni grijeh** (objektivno teški grijesi bili bi npr: *svetogrđe, okultne prakse, teška psovka, proklinjanje, propuštanje Sv. Mise i težački poslovi bez potrebe na Dan Gospodnji, ubojstvo, namjerno teško ugrožavanje svog ili tuđeg života, teška uvreda, izvršenje ili sudjelovanje u pobačaju, sprječavanje začeca, blud, bludnost, preljub, pijanstvo, droga, sablazan, velika šteta i teška krađa, razbojstvo, kleveta, oholost, odbijanje Božje ljubavi i slično*; **ako se ne namjeravamo toga ostaviti, Ispovijed je nevaljana, makar i priznali sám grijeh, jer bez čvrste odluke da ćemo se ostaviti grijeha, nema valjane Ispovijedi**). Samo Bog zna tko je veći a tko manji grješnik. Na nama je da se kajemo i činimo pokoru...

- **Što treba reći?** Sve teške grijehe prema broju i vrsti. To znači: ako sam počinio **teški** grijeh, pitam se za njihov broj i za sve *okolnosti* koje mijenjaju (*olakšavaju ili otežavaju*) vrstu grijeha (*nije isto jesam li ubio jednog čovjeka ili desetero ljudi, iz osvete ili prekoračivši granicu nužne obrane; nije isto jesam li ukrao 5 kuna ili sto tisuća, jednom ili deset puta, bogatašu ili siromahu /i jedno i drugo je zlo i ne smije se, ali ovo posljednje - teži je grijeh; preljub je u sebi teška povreda dostojanstva ženidbe, ali je još teži grijeh ako je učinjen s oženjenom osobom; masturbacija je u sebi 'teški moralni nered', 'teško izopaćenje', ali je manja moralna odgovornost ako je grijeh učinjen u čuvstvenoj nezrelosti, snagom stečenih navika, u stanju tjeskobe ili drugih psihičkih ili društvenih činilaca koji umanjuju ili svode na minimum moralnu krivnju /usp. KKC 2352/*). Ako ne znam točno broja, reći ću barem, koliko sam puta koji grijeh počinio prosječno na dan, na tjedan, na mjesec ili na godinu. Priznajem također i *lake* grijehe koliko ih se sjećam (*Ne uzimaj olako grijehe koje nazivamo 'lakim'*. Ako ih *uzimaš olako kad ih važeš, boj se kada ih brojiš /sv. Augustin/*. Radije bih podnio sve muke ovoga svijeta nego li svjesno Boga uvrijedio malim grijehom (sv. Toma Akvinski/).

- **Treba znati** - ne postoje 'privatni', čisto intimni grijesi, koji se tiču samo mene, jer smo svi članovi Kristova Tijela - Crkve, i svi moji (tajni) grijesi ranjavaju cijelo otajstveno Tijelo - Crkvu! (*Crkva je svetija koliko sam ja svet i grješnija koliko sam ja grješan*).

- Ne smijem se ispovijedati općenito (apstraktno); nije dovoljno reći: 'ubio sam'. Isto tako, neću reći: 'griješi se, čovjek griješi'; optužit ću **sebe**, jesam li **ja** taj čovjek, jesam li **ja** to učinio ('**JA sam** sagriješio...!').

Što o svemu tome kaže crkveno Učiteljstvo? - Ivan Pavao II., Sakrament Pokore..., Kršć.

sadašnjost, Zagreb, 1997., str. 71-78: *Ispovijed treba biti ponizna, cjelovita, praćena čvrstom i velikodušnom nakanom za poboljšanjem u budućnosti te, konačno, povjerenjem u postizanje toga poboljšanja. Što se tiče poniznosti... (ona) se uistinu poistovjećuje s osjećajem gnušanja prema grijehu (Ps 51,5-6). Ispovijed, nadalje, treba biti cjelovita u tom smislu da treba iznijeti 'omnia peccata mortalia' /sve smrtne grijehe/, kao što to na XIV. zasjedanju, poglavlje V., govori Tridentski koncil, koji tumači ovu nužnost ne u granicama običnoga disciplinskoga propisa Crkve, već kao zahtjev božanskoga prava... (DS, 1679). Kanoni 7. i 8. istoga toga zasjedanja o svemu tome detaljno govore: Kan 7: 'Ako netko kaže da u sakramentu pokore nije potrebno po božanskom pravu /iure divino/ i raspoloživosti ispovjediti sve i pojedine smrtne grijehe koji su se spoznali nakon dužnoga i pomnoga razmišljanja, također i one tajne te učinjenih i protiv dviju posljednjih zapovijedi Dekaloga, te i okolnosti koje mijenjaju vrstu grijeha; ili ako kaže da je ispovijed korisna samo za poučavanje i tješjenje pokornika te da je neko vrijeme bila poštivana samo kako bi se određivala kanonska pokora; ili da oni koji se trude ispovjediti sve grijehe ne kane ništa ostaviti božanskoj milosti, kako bi to oprostila; ili, konačno, da nije dopušteno ispovjediti lake grijehe, neka bude izopćen.' (DS, 1707)... Danas, na žalost, ne mali broj vjernika, pristupajući sakramentu pokore, ne ispovijeda na cjelovit način smrtne grijehe u smislu kako to donosi spomenuti Tridentski koncil i, pokatkad, reagira na svećenika koji na propisan način ispituje radi nužne cjelovitosti, kao da si on dopušta bespravno uplitanje u svetište savjesti, dijelom zbog pogrešnoga svođenja moralne vrijednosti samo na takozvanu 'temeljnu opciju', a dijelom zbog jednako tako pogrešnoga sužavanja sadržaja moralnoga zakona samo na zapovijed ljubavi, često shvaćenoga nejasno, uz isključivanje ostalih grijeha, te i zbog... - svojevrijednoga i suženoga tumačenja 'slobode djece Božje', koja se želi kao tobožnji odnos privatnoga povjerenja, zanemarujući posredovanje Crkve. Želim i molim kako bi vjernici, koji su slabo prosvijetljeni, bili i ovom poukom uvjereni da je odredba po kojoj se zahtijeva potpunost u odnosu na vrstu i broj, onoliko koliko to sjećanje potpuno ispitano omogućuje spoznati, nije neki teret koji se na njih proizvoljno tovari, već sredstvo oslobođenja i radosne vedrine. Osim toga, po sebi je očigledno da ispovijedanje i optuživanje grijeha treba uključiti ozbiljnu nakanu i odluku da se u budućnosti više neće griješiti. Ako bi nedostajala ta raspoloživost duše, tada ne bi postojalo kajanje... ne postaviti se protiv mogućega moralnoga zla značilo bi ne osuditi zlo, ne kajati se. No kako kajanje treba prije svega proizići iz boli što se uvrijedilo Boga, tako se nakana da se više ne griješi treba temeljiti na božanskoj milosti koju Bog nikada ne uskraćuje onomu koji čini što može kako bi djelovao pošteno. Ako bismo odluku da više ne griješimo željeli osloniti samo na svoju snagu... ogriješili bismo se o istini o čovjeku... - kao da Gospodinu, manje ili više svjesno, kažemo da ga ne trebamo. Uputno je nadalje napomenuti da je jedno postojanje iskrene odluke, a drugo razumski sud o budućnosti. Moguće je da, premda u iskrenosti nakane da se više ne griješi, iskustvo prošlosti i svijest o sadašnjoj slabosti pobude strah pred novim padovima, ali to ne donosi predrasudu o vjerodostojnosti nakane da se učini sve što se može kako bi se izbjegao grijeh, kada je s tim strahom ujedinjena volja, poduprta molitvom...*

- **Što ne treba reći?** Ne opravdavati (**Bog će me opravdati!**) ili umanjivati značaj svojih grijeha (značilo bi da ih ne osuđujem i ne priznajem ih iskreno i ne kajem se zbog njih i da ću ih i dalje činiti jer su 'bezopasni' - a čemu onda Ispovijed koja je obraćenje od svakog grijeha?!), ne prikrivati svoje slabosti, nedostatke i grijehe, nego se optužiti. Govorim ono što **jesam** sagriješio (ne dolazim hvaliti se pred Bogom, pjevati Bogu hvalopojke o sebi; *usp. carinik i farizej, Lk 18,9-14* - i nije bio opravdan!); neću iznositi i opisivati *pogreške svojih bližnjih*, kao da bi oni bili uzrokom mojih grijeha: pred Boga dolazim optužiti sebe, a ne druge - (grješnik ne smije optuživati grješnika!). Ono što sam rekao u Ispovijedi, neću o tome ispitivati ispovjednika *izvan* Ispovijedi (i dovoditi ga u opasnost odavanja *ispovjedne tajne*), jer je to obavijeno sakramentalnim pečatom!

- Ispovijed **nije** duhovni razgovor, ni psihoterapija, ni autobiografija. Ispovijed je: *dođem i kažem svoje grijehe, objektivno i jasno (ne detaljno analiziranje), svećenik me može nešto pitati (ne radi sebe, nego radi moga*

dobra); mogu mu reći i svoje poteškoće, sumnje i nejasnoće; svećenik mi daje savjet i pokoru; pokajem se i odlučim više ne griješiti; dobijem odrješenje i idem zahvaljivati milosrdnom Ocu...

- Ne dopuštam da mi **sram** zatvori usta, da se **svetogrdno** ispovjedim - dolazim Bogu, a ne svećeniku! Treba se stidjeti *grijeha*, a ne priznanja svoga grijeha (*ošinut ću po grijehu, tako da nema više vlasti nada mnom!*).

- Kad mi svećenik daje odrješenje, **siguran sam** da mi je u tom času Otac nebeski sve oprostio (*Iv 20,23*). Sve što sam valjano ispovjedio i u skrušenoj pokori zadovoljio Božjoj pravdi - **Isus me to više neće pitati na Posljednjem sudu** (*usp. Iz 43,25; Jr 31,34*). Zato je jako važno da se *iskreno* ispovjedim i pokajem, da budem iskren prema sebi i Bogu.

- Ako sam *nenamjerno* zaboravio neki teški grijeh - ostajem miran (Ispovijed je valjana), ali to što sam zaboravio, trebam ispovjediti na prvoj slijedećoj Ispovijedi. Bog jedino ne oprašta onome, tko *svjesno* sakrije ili zataji koji grijeh; njemu onda nije *ništa* oprašteno, pa ni ono što je iskreno ispovjedio, jer nebeskog Oca želi prevariti... Ispovjedaonica je za grješnike, a ne za one koji 'glume svece' (Isus traži grješnike, a ne 'pravednike')...

Poslije Ispovijedi: što prije izvršavam pokoru i u radosti slavim Gospodina koji mi je iskazao toliko milosrđe...

Sastavio: p. Ivan Androić MSC

Reknemo li da grijeha nemamo, sami sebe varamo i istine nema u nama' (1 Iv 1,8).

'O, koliki su propali zbog manjkave Ispovijedi' - sv. Terezija Avilska, naučiteljica Crkve.